

İklim Dirençli ve Adil Akdeniz Kentleri & Bölgeleri İçin Muğla Deklarasyonu

Akdeniz İklim Zirvesi, Muğla, Türkiye | 28 - 29 Eylül 2026

Bizler, Akdeniz'in üç kıtasının dört bir yanından gelen Belediye Başkanları, yerel ve bölgesel yönetim liderleri, yerel ve bölgesel yönetim birlikleri ile ağlarının temsilcileri ve kentsel paydaşlar olarak, Akdeniz İklim Zirvesi kapsamında Muğla'da bir araya geldik.

Akdeniz, ortak yuvamız ve dünyanın iklim değişikliğine karşı en kırılgan bölgelerinden biridir. Bölge, küresel ortalamadan¹ yaklaşık %20 daha hızlı ısınmakta; topluluklarımız hâlihazırda aşırı sıcaklıklar, kuraklık, su kıtlığı, biyolojik çeşitlilik kaybı, gıda güvensizliği, orman yangınları, seller, deniz seviyesinin yükselmesi ve denizel ve kıyısız ekosistemlerin bozulması gibi etkilerle karşı karşıya kalmaktadır. Bu etkiler; insanların sağlığını ve geçim kaynaklarını, ortak kültürel mirasımızı ve temel hizmetlere erişimi tehdit ederken, mevcut eşitsizlikleri derinleştirmekte ve iklim kaynaklı yerinden edilmelere neden olmaktadır.

Kentlerimiz ve bölgelerimiz, iklim değişikliğinin etkilerine ilk maruz kalan yerler arasında yer almakla birlikte; Akdeniz'in kendine özgü zenginliğe sahip ancak bir o kadar da kırılgan ekosistemlerini korumaya yönelik çözümler geliştirmede ve Paris Anlaşması'nın küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlandırma hedefi ile ilk Küresel Durum Değerlendirmesi'nin (Global Stocktake) sonucuyla uyumlu, iklim değişikliğine dayanıklı, düşük karbonlu ve daha adil toplumlar oluşturulmasında da ön saflarda yer almaktadır. Ancak bu dönüşümü tek başımıza gerçekleştiremeyiz. Karşı karşıya olduğumuz zorluklar, yerel ve ulusal kapasiteleri aşmaktadır. Bu zorlukların üstesinden gelmek, somut ve ortak hedeflere dayalı, yerel, bölgesel ve ulusal yönetimler, sivil toplum, akademi, işletmeler, finans kuruluşları ve topluluklar arasında istikrarlı bir iş birliğini gerektirmektedir.

Türkiye'nin ev sahipliğinde, bir Akdeniz kenti olan Antalya'da, 9-20 Kasım 2026 tarihleri arasında düzenlenecek olan COP31, Akdeniz topluluklarının karşı karşıya kaldığı zorlukları ve geliştirdiği çözümleri, küresel iklim karar alma süreçlerinin merkezine taşımak için tarihi bir fırsat sunmaktadır. Aynı zamanda, Akdeniz Bölgesi'nin farklı politika alanlarında iklim dirençliliği oluşturmak için ihtiyaç duyduğu iş birliğini, karşılıklı öğrenmeyi ve kurumsal kapasiteyi güçlendirmek için de önemli bir fırsat sağlamaktadır.

Belediye Başkanları, yerel ve bölgesel yönetim liderleri, birlik ile ağların temsilcileri ve kentsel paydaşlar olarak, COP31 öncesinde, sırasında ve sonrasında aramızdaki iş birliğini güçlendirmeyi taahhüt ediyoruz. Uygulanabilir çözümleri paylaşacak, ortak ekosistemlerimizi korumak için çalışacak, sınırların ötesinde dayanıklılığı güçlendirecek ve iklim nötr ve kapsayıcı kentlere geçişi hızlandıracacağız. Bu süreçte ulusal hükümetlerden, kalkınma bankalarından ve ilgili kuruluşlardan destek talep edeceğiz. Birlikte, kentlerimizin ve bölgelerimizin güçlü Akdeniz sesini COP31'e taşıyacak ve bu iş birliğini Zirve'nin ötesine taşıyarak kalıcı hâle getireceğiz. Bu doğrultuda, Akdeniz kentleri ve bölgeleri arasında bir ittifak oluşturulması yönünde çaba sarf edeceğiz.

¹ <https://www.unep.org/unepmap/resources/factsheets/climate-change>

AKDENİZ İKLİM ZİRVESİ

28 – 29 Eylül 2026, Muğla

Akdeniz ekosisteminin ve bu ekosisteme bağlı toplulukların karşı karşıya olduğu özel kırılganlıklar göz önünde bulundurulduğunda, COP31 kentlerin ve bölgelerin kendi topraklarını korumalarına, dayanıklılıklarını güçlendirmelerine ve adil bir dönüşümü hızlandırmalarına yardımcı olacak somut çözümler ortaya koymalıdır. Bu doğrultuda, COP31'den ve tüm Taraflardan beklentilerimiz şunlardır:

Kentlerin ve bölgelerin iklim eyleminin tam paydaşları hâline getirilmesi

BM (Birleşmiş Milletler) iklim sürecinde ve COP müzakerelerinde, yerel ve bölgesel yönetimlerin rolünün resmî olarak tanınması ve ulusal ve ulus-altı yönetimlerin uygulamada karşılaştıkları engelleri ortadan kaldırmak amacıyla Çok Düzeyli İş Birliği Diyaloğu oluşturulması sağlanmalıdır. Tarafların, özellikle CHAMP² destekçisi ülkelerin, yerel ve bölgesel yönetimleri; iklim politikalarının, özellikle Ulusal Katkı Beyanlarının (NDC'ler) ve Ulusal Uyum Planlarının hazırlanması, uygulanması, finansmanı ve izlenmesinde aktif paydaşlar olarak tanımaları teşvik edilmelidir.

İklim finansmanının yerel düzeye ulaştırılması

Hibelere ve uzun vadeli, uygun maliyetli finansmana doğrudan ve aracılı erişim kolaylaştırılmalı; hibe temelli finansmanın önceliklendirilmesi ve iklim finansmanının belirli bir bölümünün etkin bir şekilde yerel ve bölgesel uygulamalara ulaştırılması sağlanarak özellikle uyum ve dayanıklılığa yönelik yerel projeler desteklenmelidir. Bununla birlikte, yerel ve bölgesel yönetimlerin karar alma ve uygulama süreçlerinde anlamlı roller üstlenmesi sağlanmalıdır. Yerel kapasiteler ile orantılı finansman mekanizmaları ve gereklilikleri oluşturulmalı; proje hazırlama, başvuru ve uygulama süreçlerinde teknik destek sağlanarak küçük ve orta ölçekli belediyelerin ve kırılgan toplulukların geride bırakılmaması güvence altına alınmalıdır.

Kentlerin planlamadan uygulamaya geçişinin desteklenmesi

Proje hazırlama, iklim risk analizi, sera gazı envanterlerinin hazırlanması, sıcaklığa bağlı sağlık risklerine yönelik eylem planlarının oluşturulması, finansal modelleme, uygulama, izleme ve raporlama gibi alanlarda uzun vadeli teknik destek sağlayarak kapasite geliştirme desteklenmelidir. Farklı yönetim düzeyleri arasında bilgi, teknik destek, uygulama ve finansmanı birbirine bağlayan koordinasyon mekanizmaları oluşturulmalıdır.

Yerel öncülüğündeki uyum eyleminin merkeze alınması

Ulusal Uyum Planlarının, yerel gerçeklikleri yansıtmaları ve Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları başta olmak üzere mekânsal planlar, afet risk azaltma planları ve havza/su yönetimi planları gibi diğer ilgili planlar ile entegre edilmesi sağlanmalıdır. Cinsiyet, yaş, engellilik, gelir ve göçmenlik statüsüne ilişkin ayrıştırılmış yerel verilerin kullanılması ve temel belediye hizmetlerinin sürekliliğinin güvence altına alınması sağlanmalıdır.

² Yüksek Hedefli Çok Düzeyli Ortaklıklar Koalisyonu (CHAMP), iklim politikaları ve finansmanı alanında ulusal ve ulus-altı yönetimler arasındaki iş birliğini güçlendirmek amacıyla COP28 Başkanlığı ve Bloomberg Philanthropies tarafından COP28 kapsamında hayata geçirilmiştir. Kentlerin ve bölgelerin ulusal iklim taahhütlerinin uygulanmasında kritik bir rol oynadığı kabulünden hareketle CHAMP, yerel düzeydeki eylemler ile ulusal politikalar arasındaki boşluğu gidermek üzere tasarlanmıştır. Koalisyonun kurulmasından bu yana CHAMP'ın destekçi sayısı 78'e ulaşmış; COP31 Başkanlığını üstlenen Türkiye ile COP31 Müzakere Başkanlığını yürüten Avustralya'nın da aralarında bulunduğu bu destekçiler, iklim eylemlerinde çok düzeyli yönetişimin yerleşik hâle getirilmesine yönelik küresel ölçekte giderek artan bağlılığı ortaya koymaktadır.

AKDENİZ İKLİM ZİRVESİ

28 – 29 Eylül 2026, Muğla

Özellikle Akdeniz Bölgesi'nde sıcaklık artışı, kuraklık, su kıtlığı, orman yangınları, seller ve deniz seviyesinin yükselmesi gibi birbiriyle bağlantılı iklim risklerinin etkilerini birlikte ele alan çoklu iklim risk değerlendirilmeleri yapılarak, bu risklerin turizm, tarım, balıkçılık ve enerji üretimi gibi temel ekonomik faaliyetler üzerindeki etkileri Ulusal Uyum Planlarında yer almalıdır.

Adil dönüşümün sağlanması

Düşük karbonlu ekonomiye geçişin şekillendirilmesinde yerel yönetimlere ve topluluklara anlamlı roller verilmesi ve bu sayede hiçbir yerel topluluğun geride bırakılmaması sağlanmalıdır. Yerel ve bölgesel yönetimlerin; özellikle kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar, engelli bireyler, düşük gelirli haneler, göçmenler ve iklim değişikliğine duyarlı sektörlerde çalışanlar olmak üzere kırılgan grupların belirlenmesi ve karar alma süreçlerine anlamlı biçimde dâhil edilmesindeki kilit rolü tanınmalıdır.

Yerel ve bölgesel yönetimler; temel hizmetleri uygun maliyetli ve erişilebilir şekilde sunmaları, insana yakışır yeşil istihdam olanaklarını ve beceri dönüşümünü oluşturmaları konusunda desteklenmelidir.

Akdeniz'in birbirine bağlı tek bir sistem olarak korunması

Su verimliliği ve suyun yeniden kullanımı, entegre orman yangını yönetimi, biyolojik çeşitlilik, kıyıların iklim değişikliğine uyumu, mavi karbon ekosistemleri ile denizlerin korunması ve plastikler de dâhil olmak üzere kirliliğin azaltılması, doğa temelli çözümler, sürdürülebilir hareketlilik, yenilenebilir enerji, döngüsel ekonomi, atık yönetimi, açık ve birlikte çalışabilir iklim verileri ile toplum temelli erken uyarı sistemleri gibi alanlarda iş birliği güçlendirilmeli ve başarılı uygulamaların yaygınlaştırılması sağlanmalıdır. Tarihî merkezler, arkeolojik alanlar ve geleneksel yaşam biçimleri de dâhil olmak Akdeniz'in somut ve somut olmayan kültürel ve doğal mirası; Barselona Sözleşmesi ve BM Çevre Programı Akdeniz Eylem Planı (UNEP/MAP) gibi mevcut bölgesel çerçeveler temel alınarak korunmalıdır.

Bu doğrultuda; Muğla'da gerçekleştirilen Akdeniz İklim Zirvesi'nin ruhunu ileri taşımak ve tüm Akdeniz toplulukları için daha dirençli, iklim nötr ve adil bir gelecek inşa etmek üzere ulusal hükümetler ve uluslararası topluluklarla ortaklık içinde birlikte çalışmaya hazırız.